PAGE NO.
DATE / /

Name: Gadhavi Khetshi Ram bhai

Sem : Sem - 1

Roll No: 30

PRR No : COC 2025334

Subject : Coc course B & F

Paper Code: MJ - BAF - 101

Paper Name : Coc Course B & F

Gadhavi Khetshi. R

K.R.Dav

PAGE NO. Dhaval

DATE / /

2 વિશિષ્ટ પ્રકારના ગ્રાહકો વિશે નોંધ કરો

* નાના ગ્રાહકો

* નાના કોણ છે?

• ભારતમાં 18 વર્ષથી નાની ઉંમરની વ્યક્તિને કાયદા હેઠળ નાના કહેવામાં આવે છે 1875 ની કલમ 11 પ્રમાણે

• નાના વ્યક્તિઓના નામે કરાર કરી શકતા નથી એટલે બેન્ક ખાતુ પણ પોતાના નામે ખોલી ચલાવી શકતા નથી

* નાનાનુ બેન્ક ખાતુ કેવી રીતે ખોલાય?

• ખાતુ નાનાના નામે ખોલાય પણ તેના માતા-પિતા કે કોર્ટ દ્વારા નિમાયેલ ગાર્ડિયનની મારફતે ખોલવુ પડે.

* ખાતાનુ નામ લખાય રીતે

* માસ્ટર રાહુલ શાહ દ્વારા ગાર્ડિયન શ્રીમતિ શાહ

* 18 વર્ષ પૂરા થાય ત્યારે શું થાય?

→ જ્યારે નાની વ્યક્તિ 18 વર્ષની થાય છે

→ બેન્ક તેને પત્ર લખે છે કે હવે તમે પુખ્ત થયા છો નવુ KYC કરાવો

→ નવી સહી આપવી પડે

→ હવે ગાર્ડિયનની જરૂર નથી બધુ પોતે ચલાવી શકે

Gadhari Kheshi.R.

૨. અભણ ગ્રાહકો

અભણ વ્યક્તિ કોણ છે ?

→ જે વ્યક્તિ વાંચી-લખી શકતા નથી અને પોતાનુ નામ પણ લખી શકતા નથી. તેને બેન્કિંગમાં illiterate person કહેવામા આવે છે. સહી કરવાને બદલે આંગળીનો ટીપો લે છે.

* આંગળીના ટીપાના નિયમો (RBI અને બેન્કીના નિયમ પ્રમાણે)

1→ પુરુષ → ડાબા હાથનો અંગુઠો
2→ સ્ત્રી → જમણા હાથનો અંગુઠો
3→ ટીપુ લીધા પછી બેન્ક કર્મચારી લખે છે

ખાતુ ખોલવાની પ્રક્રિયા

• ફોટો જરૂરી
→ ઓછામાં ઓછા ૨ સાક્ષીઓ જરૂરી જે લખતા-વાચતા હોય
→ વીડિયો KYC પણ કરાવી શકાય

3 અંધ ગ્રાહક

→ અભણ વ્યક્તિથી બિલકુલ અલગ → અંધ વ્યક્તિને બેન્કમાં સંપૂર્ણ સ્વતંત્ર ગ્રાહક માનવામાં આવે છે.

→ તે વાંચી લખી શકે છે
→ તે સહી કરી શકે છે.
→ કાયદા હેઠળ તેની ક્ષમતા પૂર્ણ છે.
→ RBI ની સ્પષ્ટ સૂચના છે કે અંધ વ્યક્તિઓ સ્વતંત્ર રીતે બેંક ખાતા ખોલવા અને ચલાવવામાં સંપૂર્ણપણે સક્ષમ છે.

ખાતુ ખોલવાની પ્રક્રિયા
- સામાન્ય ગ્રાહક જેવું જ ફોર્મ ભરાય છે
→ સહી પોતે જ કરે છે
→ ફોટો અને KYC નોર્મલ
→ જો વ્યક્તિ બ્રેઈલમાં લખી-વાંચી શકતી હોય તો બ્રેઈલ ફોર્મ પણ આપવામાં આવે છે

ઉદાહરણ : 28 વર્ષના વિજયભાઈ IT પ્રોફેશનલ છે જન્મથી અંધ છે. તેઓ HDFC બેન્કમાં સેલરી ખાતુ ખોલાવે છે પોતે જ સહી કરે છે ચેકબુક લે છે નેટબેંકિંગ ચાલુ કરે છે → બેન્ક તેમને સ્ક્રીન રીડર સાથે કામ કરવા માટે ટ્રેનિંગ આપે છે.

ઉદાહરણ : 55 વર્ષના શાળા બેન - પોતે જ સહી કરે છે તેમને પાસબુક બ્રેઈલમાં છપાવી આપવામાં આવે વ્યાજના પૈસા તેમના ખાતામાં આવે છે.

Gadhavi Khetshi R

4 પરણીત મહિલા

→ આજે પરણીત મહિલા 100% સ્વતંત્ર ગ્રાહક છે તે પોતાના નામે ખોલી શકે, લોન લઈ શકે લોકર લઈ શકે - વધુ પતિની પરવાનગી કે સાઈનની જરૂર નથી

ઉદાહરણ 1 → હાઉસવાઈફ: 32 વર્ષની નેહાબેન ઘરે જ છે પતિ વિદેશમાં છે તેમણે SBI માં 50 લાખનું હોમ લોન લીધું છે ખાતું નામ Smt Neha K Patel લોન પોતાના નામે, પતિની સહીની જરૂર નથી → માસિક EMI પોતે જ ભરે છે

ઉદાહરણ 2 → બિઝનેસ વુમન: રેખાબેન પોતાની બ્યુટી પાર્લર ચલાવે છે HDFC માં કરંટ ખાતું + 20 લાખ ઓવરડ્રાફ્ટ લીધું છે ખાતું નામ Rekhaben M - ચેકબુક નેટ બેન્કિંગ, ક્રેડિટ કાર્ડ

5. પાગલ / માનસિક રીતે અસ્વસ્થ ગ્રાહક

(1) કાયદાકીય સ્થિતિ: ભારતીય કરાર કાયદો (1872 - કલમ 11) કહે છે કે વ્યક્તિ માનસિક રીતે સ્વસ્થ નથી અને વસ્તુની સમજ નથી તે કરાર કરી શકતો → એટલે તેનો એકલ ખાતું એકલુ ચલાવી શકાય નહિ અને નવું ખાતું પણ ખોલી શકાય છે.

Gadhavi Khershi.R

K.R.Gdv

PAGE NO. Dhaval

DATE / /

2. બેન્કને જાણ થાય તો શું થાય ?

→ જો બેન્કને ખબર પડે કે ગ્રાહક માનસિક રીતે અસ્વસ્થ છે તો બેન્ક તરત જ ખાતુ ફ્રીઝ કરી દે છે।

6. જોઈન્ટ ખાતુ અને તેના ધારકો

જોઈન્ટ ખાતુ શું છે ?

→ એક જ ખાતુ જેમાં ૨ કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓના નામ હોય અને તેના બધા માલિકો હોય સૌથી વધુ પતિ પત્ની, માતા-પિતા દીકરો બિઝનેસ પાર્ટનર વચ્ચે થાય છે

* જોઈન્ટ ખાતાના મુખ્ય 4 પ્રકાર *

	પ્રકાર	કોણ ચલાવી શકે	મૃત્યુ પછી શું થાય
(1)	Either or survivor	બનેમાંથી કોઈ પણ એક ચલાવી શકે	બાકીની વ્યક્તિને આખુ ખાતુ મળશે
2	Anyone or survivor	બધા કે એક પણ ચલાવી શકે	બાકી રહેલ સર્વાઈવરને મળે
3	Jointly or created	બધાની સહી જરૂરી	મૃત્યુ પછી પણ બધાની સહી જરૂરી રહે.
4	Former or survivor	માત્ર પહેલી વ્યક્તિ ચલાવી	પહેલી વ્યક્તિ મરે તો બીજાને મળે

Gadhavi Khetshi R

K.R.Gdv

PAGE NO. Dhaval

DATE / /

* ઉદાહરણ *

1 પતિ-પત્ની કોઈ એક મરી જાય તો તેમને તરત પૈસા મળે

2 માતા (75) + દિકરો) માતા જીવે ત્યાં સુધી એકલા ચલાવે છે

(3) બે ભાઈઓના બિઝનેસ બન્નેનો સરખો ભાગ એક ન નીકળે

7. પાર્ટનરશિપ ફર્મ ગાઈડ *

(1) પાર્ટનરશિપ ફર્મ શું છે

→ બે કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓએ ભેગા મળીને બિઝનેસ ચલાવવા માટે બનાવેલી સંસ્થા ભારતમાં 1932 Act હેઠળ ચાલે છે

(2) બેન્કમાં ખાતુ કેવી રીતે ખોલાય ?

ખાતાનુ નામ બનાય છે — ઉદાહરણ

ફર્મના નામે

M/S shreeji traders

M/S patel brothers

Gadhavi Khetshi R

K.R. odv

PAGE NO.
DATE / /

ખાતુ ખોલવા માટે જરૂરી દસ્તાવેજ

દસ્તાવેજ

→ પાર્ટનરશિપ ડીડ
→ ફર્મનુ પાન કાર્ડ
→ GST સર્ટિફિકેટ (જો લાગુ થયેલા)
→ Short ACT

→ બધા પાર્ટનરનુ KYC (આધાર + PAN)

→ Authority letter.

→ ફર્મની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસના પુરાવો

નોંધ
→ નોટરી કરાવેલી હોવી જોઈએ
→ ફર્મના નામે હોવુ જ જોઈએ
→ કોણ ખાતુ ચલાવશે તે લખેલુ હોવુ જોઈએ.

8. હિન્દુ અવિભાજિત કુટુંબ ✗

Gadhavi khushi .R

R.R.Odr

PAGE NO. Dhaval

DATE / /

HUF શું છે ?

→ હિન્દુ, જૈન, શીખ અને બૌદ્ધ કુટુંબ માટે જ છે

→ એક અલગ કાનુની વ્યક્તિ માનવામાં આવે છે

→ આમાં પૈતૃક મિલકત + કુટુંબની કમાણીનો ઉમેરો થાય છે

→ ટેક્સ રિટર્ન અલગ ભરાય છે PAN અલગ હોય છે

ખાતાનું નામ લખાય છે

ઉદાહરણ

Shri Rajeshbhai M. patel

ખાતું ખોલવા માટે જરૂરી દસ્તાવેજ

	દસ્તાવેજ	
1	HUF નું પાન કાર્ડ	HUF ના નામે જ હોવું જોઈએ
2	HUF ડીડ	નોટરી કરાયેલો સ્ટેમ્પ પેપર
3	કર્તાનું KYC	
4	બધા કોપાર્સનરની લિસ્ટ	કર્તા, પત્ની દીકરા દીકરી છ
5	કર્તાની ઘોષણા	કર્તા છે કુટુંબ ના વડીલ
6	બેંકનું ખાતાનું HUF ફોર્મ	છે SBI, HDFC, ICICI બધી